

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FRIT DANMARK

UDGIVET AF EN KREDS AF DANSKE

NUMMER 40

Fredag den 15. Februar 1946

4. AARGANG

Nærgaaende Interview med Statsministeren:

Nazisterne er ogsaa *mine* Fjender!

Det er vist i og for sig mindre Mandens Egenskaber, end det er Tidspunktet, han udfolder dem paa, der betinger det Vejr af Beundring og Modvilje, der staar om Statsministeren.

Knud Kristensen er Legemliggørelsen af et væsentligt Drag i dansk Folkekarakter: det sindige, det midtsøgende, det jævne. Og vi — Frihedsbevægelsens Folk — er tilbøjelige til at mene, at det netop var denne Side af dansk Væsen, der hindrede og forhalede Folkets Deltagelse i Befrielseskampen. Disse Bønder, der har det som Gravlunds Nilaus, der beder hilse og sige, »om det maa være, som det er, og blive som det var,« har vi ondt ved at komme paa Bølgelængde med — derfor er det vel, at vor Statsminister, samtidig med at han i enestaaende Grad har Evne til at gøre sine Vælgere trygge og veltilmode, hos andre vækker en usædvanlig Irritation og Harme.

Slem for de Tusinder, der sidder uskyldigt i Fængsel.

Som Knud Kristensen var — og er — blev det naturligt for ham at deltage i Politikernes Bestræbelser for »at holde den gaaende« i Besættelsens første Aar. Den 8. Juli 40, da en Rekonstruktion af Samlingsministeriet fandt Sted (Stauning fortsatte som Statsminister, Scavenius blev Udenrigsminister) traadte Knud Kristensen ind som Indenrigsminister. Men den 9. November 42, da Tyskerne under Telegramkrisen stillede Krav om, at Scavenius skulde afløse Buhl, tog Knud Kristensen sit gode Tøj og gik — og modstod senere alle Opfordringer til at komme tilbage.

Som Venstres Ordfører i Finanslovsdebatten i December 42 udtalte han bl. a.: »Regeringen har den Opgave at modvirke alle Former for Provokationer og alt, som vender sig mod Besættelsesmagten. Heri vil vi støtte den, for det tjener ingen Interesser, men skader kun den enkelte og hele Samfundet. Det er jo i vore Dage næsten saadan, at hver enkelt gennem sin Optræden og sine Udtalelser kan føre Udenrigspolitik. Denne private Udenrigspolitik misbilliger vi i høj Grad.«

At Knud Kristensen forlod Regeringen var altsaa ikke ensbetydende med, at han paa afgørende Maade var uenig i den Politik, der blev ført — Knud Kristensen sprang ikke hen og blev Frihedskæmper. Men da Besættelsen var forbi, og enhver frit kunde udtale sig, prøvede han ikke at indbilde hverken sig selv eller andre, at han hørte til en farlig illegal Klike, og han erkendte aabent, at han havde haft Uret i sin Vurdering af Frihedskampen i Almindelighed og af Sabotagen i Sær-

Statsminister Knud Kristensen.

deleshed. — Knud Kristensen er ikke Manden, der pynter sig med laante Fjer.

Kan man ikke skrive jysk — og det formaar jeg ikke — maa man paa Forhaand opgive gennem et Interview at skabe et levende Indtryk af Knud Kristensens Personlighed: hans Væsens umiddelbare Virkning beror i dette tro skyldige Maal, der uvægerligt føder en velbehagelig Tillid i den Lyttendes Sind. Jeg følte den selv, da jeg for et Par Dage siden sad overfor Statsministeren i hans Kontor i Ministeriet: Med sin jyske besnærende Sindighed fik han mig i nogle Øjeblikke til at tro, at mellem ham og os herskede der i Virkeligheden fuld Harmoni, det maatte være Misforstaaelser, der stod os imellem: — Jamen Udrensningen, sagde Statsministeren, ingen kan da mere end jeg beklage, at den ikke foregaar hurtigt nok! . . . Men saa tilføjede han: — Det er jo slemt for alle de mange Tusinde, der nu sidder uskyldigt internerede, og som ikke kan faa deres Sager for.

Ansaret for dem, der kom paa gale Veje.

Min Tro paa vor Enighed fik et Knæk: — Jamen, det er da først og fremmest uheldigt, at en krænket Offentlighed skal vente saa længe paa, at de skyldige faar deres retfærdige Straf?

— Aah nej, svarede Knud Kristensen, det synes jeg nu ikke, man kan sige, for de skyldige skal alligevel bliive i Fængsel! Ja, vi tænker vel forskelligt om dette — jeg tænker paa begge Dele

— Har De slet ingen Fornemmelse af, hvor de saarede mange Mennesker

ved Deres Velvilje overfor Foreningen af 6. Maj — disse Nazister er dog vore Fjender!

Statsministeren ser alvorligt paa mig og siger langsomt: — De er ogsaa mine Fjender, Nazisterne er ogsaa mine Fjender. Men jeg har ingen Bevis for, at 6. Maj Foreningen er Nazister. Det, der gjorde Indtryk paa mig, var ulykkelige Kvinder og Børn, der i hvert Fald ikke har haft Forstaaelse af, hvad deres Mænd og Fædre var inde i, og som vel ikke skal behandles værre end Rovmorderes Efterladtel Blandt Mændene selv er der ogsaa dem, der knapt vidste, hvad det var, de blev draget ind i. Jeg føler et Ansvar for alle de Folk, der paa en eller anden Maade blev ledet ud i Samarbejdet med Tyskerne. Vi kan ikke lade, som vi ikke vidste, at hel- og halvoffentlige Institutioner henviste mange Mennesker til at arbejde for Besættelsesmagten — det gjorde f. Eks. baade Arbejdsanvisningskontoret og Fagforeningerne. Vi skal heller ikke glemme, at saavel Landbrugsorganisationerne som Industrien paa Statens Tilskyndelse paatog sig at levere visse Varer — for at Tyskerne ikke skulde tage det hele.

Kun de »initiativrige« er strafskyldige.

— Bliver der saa ingen strafskyldige Værnemagere tilbage?

— Aah jo, det mener jeg nok, der gør — de, der har mast sig paa, for at komme til at levere mere, end de var nødt til, »anstødeligt Initiativ« kaldes det vist i Retssproget. Jeg siger ikke, der ikke skal være Udrensning, men paa dette Omraade som paa alle andre, prøver jeg at holde Balancen.

— Kniber det ikke lidt med at bevare den, naar Statsministeren f. Eks. taler om Kommunisterne?

— Nu tænker De vist igen paa min Esbjerg-Tale. Næe, der mistede jeg ikke Ligevægten, jeg sagde min Mening, men jeg brugte ingen Skældsord, og jeg vedstaar hver Sætning til Punkt og Prikke. Jeg har før forklaret, at jeg ikke sidestillede Kommunisterne med Nazisterne, men satte dem op i Mod-sætning til hinanden: Jeg fremhævede, at det var to modsatte Vindretninger, der hver især paa det nævnte Tidspunkt havde haft Indflydelse i Befolkningen og havde opnaaet Resultater i den Retning, der laa langt ud over det Stemmatal, de repræsenterede i Befolkningen. Jeg er Modstander baade af Nazisme og Kommunisme, og jeg mener, vi skal være paa Vagt over for begge.

Kommunisternes fremmede Opfattelse af Demokrati.

— Tror De paa Kommunisternes demokratiske Hensigter?

— Ikke i den Forstand, som vi her i Landet er vant til at opfatte Demokrati. Vi synes, at det maa være saadan, at Flertallet har den store Indflydelse paa de offentlige Anliggender, men vi mener ikke, det er demokratisk, naar det Offentlige skal gribe ind paa alle Omraader. Demokratisk Frihed betyder i Danmark, at der skal være Plads for alle til at virke paa Lovens Grund, vi regner Ytrings-, Presse-, Religionsfrihed o. s. v. for selvfølgelige Goder, der er ligesaa nødvendige, som de er dyrebare. Vi kan heller ikke tænke os et Samfund, hvor en Klasse har Forrettigheder fremfor de

(fortsættes Side 10)

FRIT DANMARK

Udgivet af en Kreds af Danske

REDAKTION:

Elias Bredsdorff og Kate Fleron
(sidstnævnte ansvarlig overf. Presseloven)

Forretningsfører: LRS. Niels Andersen,
Ny Vestergade 13, København K

Redaktion og Ekspedition:
Nørrevoldgade 11, København K.
Tlf. Central 15.745, Postgiro Nr. 4084

Trykt i Det Hoffensbergske Etablissement, Kbhvn.

HOVEDLEDELSE:

C. A. Bodelsen,
Professor, Dr. phil.
Eliás Bredsdorff,
Redaktør, cand. mag.
Chr. Christiansen,
Fagf. form., M. F., Aarhus
Kate Fleron,
Redaktør
Mogens Fog,
Professor, M. F.
Niels Foged,
Lektor, Odense
Børge Houmann,
Redaktør, M. F.

Ingeborg Højlt,
Vordingborg

K. V. Jensen,
Tandlæge, Tønder

Meldgaard Kristensen,
Overportør

Teit Kærn,
Reservekluug, Dr. med.

Geljus Lund,
Rigsdagsstenograf

Aksel Milthers,
Docent

Ragnhild Morville,
Viborg

J. Christmas Møller,
cand. jur., M. F.

Arne Noe-Nygaard,
Professor, Dr. phil.

Chr. Ostenfeld,
Civilingeniør, Dr. techn.

Jørgen Poulsen,
Civilingeniør, Hillerød

Waldemar Sørensen,
Fuldmægtig, Horsens

Ejnar Thorsen,
Civilingeniør

Sven Tobesen,
Papirhandler, Esbjerg

»Frit Danmark« udkommer ugentlig og koster 3,30 Kr. Kvartalet. Abonnement kan tegnes gennem Postvæsenet og de lokale Frit Danmark-Grupper eller direkte gennem Ekspeditionen, hvorefter Postopkrævning bliver udsendt. Løssalgpris: 30 Øre

OMKRING STRAFFELOVSTILLÆGGETS REVISION

Af fhv. Justitsminister N. Busch-Jensen

Det er vistnok usædvanligt, at en Lov, der er stadfæstet den 1. Juni 1945, saa hurtigt, som Tilfældet er, tages op til fornyet Overvejelse i Regering og Rigsdag, men naar man har oplevet den Uro, som i de sidste Maaneder er blevet rejst om Straffelovstillæget, kan man kun være tilfreds med, at alle Indvendinger kommer frem for det rette Forum, ved at Rigsdagen faar Mulighed for at tage Stilling til dem.

Nu er det jo saa som saa med hele det Postyr, der er rejst omkring Straffeloven. Det er rimeligt, at de Forhold, hvorunder Loven maatte forberedes i Tiden under Besættelsen, kunde gøre det sandsynligt, at der kunde være et eller andet at ændre lidt ved, naar man fik behandlet de Sager færdig, som Loven angik, og derved fik lært at kende dem til Bunds. Den Kritik, som efterhaanden mere og mere høj-røstet har gjort sig gældende, maa nu ses ud fra en anden Synsvinkel.

Det hører til Demokratiets Væsen, at enhver Borger i og for sig har Lov til at snakke med om hvad som helst i de offentlige Anliggender.

Man skal derfor hverken undres eller forarges over den megen Snak, som er hvirvlet op omkring Straffeloven. Det er gaaet her, som det saa ofte gaar, at de harmdirrende Protester og den ædle Indignation bunder i en Kombination af et vist Kvantum god Vilje til ubetinget at gøre det rette og et lige saa stort Kvantum Uforstand og Mangel paa Forstaaelse af de Forhold, som det drejer sig om. Klarest ligger denne Forbindelse for Dagen hos den Mand, som startede Uroen, forhenværende Byretspræsident Rytter. Enhver, som føler Trang til at se Beviser herfor, kan henvises til at læse de Forhandlinger i Rigsdagstidende, som angaar den særlige Efterkrigslovgivning, og som Hr. Rytter har deltaget i.

Uroen fortsættes gennem forskellige Indlæg i Pressen, hvor det gaar, som det gerne gaar, at de fornuftige Røster, der lader sig høre, overdøves af

de ufornuftige, fordi disse sidste ofte uvilkaarligt bøder paa deres Mangel paa Argumenter ved at skraale højere. Blandt Fornuftens Talsmænd maa med Ære nævnes Landsdommer Skadhauge i »Politiken« og ikke mindst Højesteretsdommer Preisler Knudsen, hvis fortrinlige Indlæg i »Information« Lørdag den 22. December 1945 tog hele Gassen af Modbevægelsen.

En særlig ejendommelig Rolle i Modbevægelsen er spillet af Professore i Strafferet, Professor Stephan

Hurwitz. Professoren begynder med to Kronikker i Politiken, fortsætter med at lade afholde et stort Møde om Loven i Dansk Kriminalistforening og indtræder endelig som Repræsentant for den relevante Sagkundskab i det Udvalg til Straffelovstillægets Revision, som Justitsminister Elmquist nedsatte den 21. November 1945.

Det ejendommeligste paa Kriminalistforeningens store Møde var det Indledningsforedrag, som blev holdt paa Mødets første Dag af Medlem af

(fortsættes Side 12)

Hal Koch har skuffet for tit - Frie Ord om „Frie Ord“

Fra stud. mag. Peter Rohde (ikke at forveksle med cand. mag. Peter P. Rohde) har vi modtaget:

Naar Vilhelm Grønbech paa sine gamle Dage lagde ud med et Tidsskrift, burde hans Navn have lyst i en som Majestæt fra Titelbladet. Han er for meget Ener til at taale nogen ved sin Side. Han har sin egen Form, som han behersker; han kan sige, hvad han vil, naar han siger det, klæder det ham, fordi det er ham naturligt.

Det er meget faa, hvis Navn har Bærekraft til at staa under et saa Grønbechsk præget Forord som det, der indleder »Frie Ord«. Hal Kochs har det i al Fald ikke.

Grønbech kan sige i sit Forord: »Vi er ikke Profeter for en ny Tid. Vi har intet nyt Evangelium at forkynde«. Naar han siger det, virker det som en klædelig Beskedenhed, fordi man er berettiget til uvilkaarlig at vente det usædvanlige af Grønbech.

Men man venter saa sandelig ikke, at Hal Koch skulde være Profet for en ny Tid eller have et nyt Evangelium at forkynde. Hans Navn under et saadant Forord tager sig nærmest lidt komisk ud. Hal Koch har skuffet for tit.

Han skuffede første Gang, da han ikke saa længe efter Besættelsen annoncerede en Forelæsningsrække over Grundtvig. Han sagde meget beskedent, at Folk ikke maatte vente noget nationalt vækkende, man troede det var Be-

skedenhed — men det var den ærlige Sandhed. Der var virkelig ikke det bit-terste nationalt vækkende ved de Grundtvig-Foredrag.

Siden skuffede han i sin Egenskab af »Dansk Ungdomssamvirke«s Formand. Man havde ventet at finde ham i Spidsen mod Scavenius. Men under Udfoldelse af megen Dialektiseringen frem og tilbage drog han den noksom bekendte Konklusion, at det var Sammenholdet, det kom an paa — altsaa det med Scavenius. Dengang maatte det frie Ord ikke blot klare sig uden, men værges sig mod Hal Koch.

Efter Befrielsen har det sikkert ikke været saa let for Hal Koch. Det klogeste og naturligste, at tie stille, laa jo ikke for ham, og han var derfor henvist til at holde den overmodige Modstandsbevægelse i Ørerne og sørge for, at den ikke gjorde alt for rent Bord. Dette Hverv udførte han til manges Tilfredshed — han skuffede vist ingen.

Og nu erklærer han altsaa — sammen med Grønbech — at han ikke har noget nyt Evangelium at forkynde. Skulde han ikke for en Gangs Skyld være for beskeden?

Desværre nej. Det er kun alt for sandt. Forkynder han, er det — bogstaveligt og overført — kun det kendte Evangelium.

»Maaske — maaske ikke« kalder Hal Koch nogle »frie Ord« — det maa ikke

hedde en Anmeldelse. Hal Koch fremhæver udtrykkeligt, omend ikke hvorfor, at »Anmelderi ligger udenfor »Frie Ord«s Opgaver« — men altsaa nogle frie Ord om Koestlers Bog: »Yogin og Kommissarien«. De gaar — meget træffende — ud paa, at det vilde være lettere at danne sig en Mening om Rusland, hvis det ikkè havde Censur. Som Forholdet nu er, ved man ikke, hvad man skal tro af alt det, man hører om Rusland. »Derfor er ogsaa — siger Hal Koch — Diskussionen herhjemme saalidet frugtbar. Man vælger selv det Materiale, man vil bygge paa — og det vælges i nøje Overensstemmelse med det Resultat, man ønsker at naa til.«

Hal Koch har Ret. Den Fremgangsmaade skal man tage sig i Agt for. Men minsandten om ikke Hal Koch selv demonstrerer den i de følgende frie Ord »Om Djævlen og Vorherre«. Indledningsvis taler han lidt ironisk om de naive Sjæle, der efter to Verdenskrige mener, man bør vogte lidt paa Tyskerne. Ved derpaa dels at citere »en klog Svensker«s Udtalelser om, at Djævlen ikke længere forklæder sig som Nazist, og dels at anføre et længere Skriftsted faar han det lagt saadan til Rette, at Vorherre højst sandsynligt nu har forklædt sig som tysk Flygtning.

Det er muligt, at Ræsonnementet vil gøre Indtryk paa en enkelt ældre Religionslærerinde, men naar man tænker paa, hvordan de Tyskere, man hjalp efter forrige Verdenskrig, takkede for Gæstfriheden, virker det noget blasfemisk. Urimeligt er det i al Fald at dunkle Skriftens Ord den Dag i Dag, i et Tidsskrift, der kalder sig »Frie Ord«, skal være udslaggivende Argument i en politisk Diskussion. Hal Kochs Artikel om Djævlen og Vorherre er hverken mere eller mindre end en Prædiken, bunden til sit Formaal, at forbedre det syndefulde Menneske, og bunden til sin Forudsætning, den hellige Skrift.

Det er ogsaa derfor, man kunde have undt Vilhelm Grønbech en anden Makker end Hal Koch. Prædiken og Moraliseren plejer Vilhelm Grønbech at holde sig for god til. Det er heller ikke det, man venter af det stolte Navn: Frie Ord. Men det er det, man frygter, Tidsskriftet skal løbe ud i med Hal Koch ved Roret.

ER DER DEMOKRATI I SOVJETUNIONEN?

I Tiden mellem de to Verdenskrige blev Sovjetunionen enten negligeret eller højst behandlet med Skældord af groveste Kaliber i Verdenspressen. Efter Sovjetunionens Indsats i dette Aarhundredes anden Verdenskrig lader det sig ikke gøre at drøfte dette Emne paa samme Maade som før. Imidlertid er der store Vanskeligheder forbundet med at faa en saglig Diskussion i Gang, og Fejlen er at finde hos begge Parter. Modstanderne af Sovjetunionen har aldrig prøvet ærligt at sætte sig ind i Sovjetunionens Forhold, mens Tilhængerne paa deres Side har skamrost Sovjetunionen i en saadan Grad, at man paa Forhaand stiller sig skeptisk. Det vilde utvivlsomt gavne, hvis Sovjetunionen lukkede op for Verdenspressens Journalister. Selv om det er ganske rigtigt, naar der fra russisk Side hævdes, at Verdenspressens højrøstede Krav er betinget af Hensynet til Bladhusenes Økonomi, vil jeg dog mene, at der findes en god Portion Læsere, der nærer det samme Ønske uden at nære økonomiske eller andre, mindre pæne Interesser.

Med Hensyn til Tyndeskov Pederzens Gennemgang af Sovjetunionens Forfatning (F.D. Nr. 38), kan der fremføres enkelte Indvendinger.

Undervisningen er ikke længere helt gratis for den højere Skoles Vedkommende, idet der fra 1940 betales en aarlig Afgift paa 150-200 Rubler paa Fortsættelsesskolerne og 300-500 Rubler paa Universiteterne. Naar man samtidig tager i Betragtning, at Arv er tilladt, vil det sige, at en af de vigtigste Grundsætninger i den amerikanske Frihedskrig og i den franske Revolution: »Alle Mennesker er født lige«, er blevet tilsidesat.

Desværre findes der ikke nogen Statistik over Leveomkostningerne i Sovjetunionen, hvoraf man kan slutte, hvor stor en Procent af Aarsindtægten Afgiften til de højere Skoler repræsenterer. Desuden mangler der Statistik over de forskellige Indtægtsgrupper. Efter Chamberlins Bog: »Den russiske Gaade« skulde Indtægterne imidlertid fordele sig paa lignende Maade som i Vesteuropa, med de højeste Indtægter

svarende til Departementschefsgage og de laveste til ufaglærde Arbejderes. Dette giver ogsaa en Forskellighed i Starten, der ikke adskiller sig synderligt fra Forholdene i Vesteuropa.

Dette vil igen sige, at Grundlaget for Etpartisystemet er blevet svagere — uanset om Staten ejer Produktionsmidlerne.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Delingen af Samfundets Magt i de tre Dele efter Montesquieus Teori, maa vel tilføjes, at da den lovgivende Magt ligger hos Folkets valgte Repræsentanter, vil Lovgivningen stadig forandre sig i Overensstemmelse med Ændringerne i Samfundets Struktur, og følgende er Dødstolens Selvstændighed begrænset til at fortolke disse Love.

Som Forholdene er i Dag, kan Spørgsmaalet, om der er Demokrati i Sovjetunionen, ikke besvares. En tilnærmelsesvis rigtig Definition vilde være den, at der hersker økonomisk Demokrati i Sovjetunionen, politisk i Vesteuropa — og saa lade Spørgsmaalet, om der er politisk Demokrati i Sovjet og økonomisk i Vesteuropa, staa aabent. Imidlertid vil jeg mene, at det er forkert at sætte Modsætningerne for haardt op, idet der trods alt er mange Lighedspunkter mellem de to Systemer. Vesteuropa er ikke ubetinget privatkapitalistisk i Samfundsstrukturen. Staten Indgriben i Borgernes økonomiske Liv (Skatterne) har i dette Aarhundrede haft en stigende Tendens, og den vil ikke blive mindre i de kommende Aar. En Regering vil ikke kunne styre udelukkende efter erhvervsøkonomiske Principper, men maa i højeste Grad tage Hensyn til de socialistiske Faktorer. Paa den anden Side forekommer det mig, at de senere Aars Udvikling i Sovjetunionen — Anerkendelse af den private Ejendomsret, af Arv og af forskellige Indtægtsgrupper — har givet den socialistiske Ståt et praktisk Indhold, der nærmer sig de vesteuropæiske Demokratiers. Maaske er det kun Stadier paa Vejen fra den socialistiske Ståt til det kommunistiske Samfund. Forhaabentlig vil de kommende Aar give Svar paa dette Spørgsmaal. K n u d M o r t e n s e n.

DOMMEN over KLAGENBERG

Af Prof. Stephan Hurwitz

Redaktionen af Frit Danmark har bedt mig knytte en Kommentar til Dommen over Klagenberg og den Protestbølge, den har fremkaldt. Det gælder om at stille Tingene paa Plads, og det kan man ikke gøre uden rolig Eftertanke og uden at have sat sig godt ind i Forholdene.

Tusinder af Mennesker er i Dag overbevist om, at den Mand, der blev frifundet for Stikkeri, er blevet frifundet med Urette. De er overbevist om, at han paa den gemeneste Maade har udleveret unge danske Patrioter til Tortur og Død, og de tror, at kun pedantisk Juristeri og Mangel paa Samføling med Folkets Retsbevidsthed har reddet ham fra den Dødsstraf, han ubetinget har fortjent.

Men lad os standse her et Øjeblik og spørge hver enkelt: Hvad støtter du din Overbevisning paa? Har du Førstehaandskendskab til denne Sag? Det er jo givet, at de aller fleste af os kun har vor Viden fra Avisreferater, fra Overskrifter og Léderartikler, der paa Forhaand har stemplet denne Mand som Stikker. Det er en kendt Sag, hvilken uhyre Suggestion der ligger i Pressens Behandling af en Sag som denne. For enhver, der har Kendskab til Behandlingen af Retssager, ligger det ogsaa klart, at det Billede, man paa Forhaand har dannet sig af en Forbryder og hans Sag, kan ændres og forvandles, naar Kendsgerningerne rulles frem eller Mangelen paa Kendsgerninger fastslaas for Rettens Skranke. Det er paa Grundlag af aarhundredlange Erfaringer paa dette Omraade, at vi har opbygget vor gældende Retspleje med Anklager og Forsvarer og uafhængige Dommere, som skal afgøre Bevisspørgsmaalet paa Grundlag af alt, hvad der fremføres i Retten og kun paa dette Grundlag.

I Virkeligheden beror det kun paa manglende Erfaring, naar man tror, at man paa Basis af enkelte løsrevne Omstændigheder i en stor og alvorlig Strafesag, kan fælde en Dom, som er rigtigere end den, som er blevet Resultatet af Domstolens Prøvelse af alle de fremførte Bevisligheder.

Lad os ikke glemme, at Dommen er afsagt af Lægdommere og Jurister i Forening. Ingen har dissenteret. Sandsynligheden taler for, at ligegyldigt hvilke tre tilfældige Personer, man havde taget ud af deres Kreds, som nu protesterer mod Dommen, vilde disse Personer, hvis de var blevet bekendt med alle Detaljer og skulde have handlet under Ansvar

som Dommere, være kommet til det samme Resultat som de Doms mænd, der i Retssagen repræsenterede den folkelige Domsmyndighed.

Eller tror man, at de juridiske Dommere, der har haft med denne Sag at gøre, og som tidligere ikke er veget tilbage fra at afsige Dødsdom, er gaaet til Domsforhandlingen mod den for Stikkeri sigtede Hipomand med særlig Sympati for ham? Man kan være sikker paa, at der ikke har været nogen Tendens til at overeksponere Beviskravene. Der er simpelthen sket det, at efterhaanden som Bevisførelsen skred frem og en Række Punkter, som ikke tidligere havde været dyrket, nu blev indgaaende belyst, kom der saadanne Huller frem i Beviskæden, at alle Dommerne fandt det uforsvarligt at anse det for bevist, at det var Klagenberg og ikke en helt anden Person, der havde stukket Frihedskæmperne. Skulde de saa have dømt mod deres Overbevisning? Spørgsmaalet besvarer sig selv.

Nu fik den sigtede en Fængselsstraf paa 10 Aar, ikke for Stikkeri, men for-

di han — omend kun i nogle Maaneder og kun i Egenskab af Garagevagt — havde gjort Tjeneste i Hipokorpset. Denne Afgørelse er ikke til Hinder for, at Undersøgelsen mod ham kan gaa videre. Kommer der mere Bevis i Sagen, kan den genoptages, og man kan være forvisset om, at den saa ogsaa vil blive det. Men tænk Dem den Mulighed, at den fortsatte Undersøgelse bringer Bevis for, at det var en anden, der var Stikkeren? Mon dog saa ikke den almindelige Retfærdighedssans skulde føle det som noget tilfredsstillende, at man ikke dømte og henrettede den forkerte Mand?

Vil man overfor alt dette pege paa Klagenbergs Tilstaaelse, maa det være nok at svare: En Tilstaaelse, der notorisk er fremkaldt under Anvendelse af Vold, er værdiløs som Bevismiddel.

Skulde det være nødvendigt at tilføje, at det foregaaende ikke er noget Forsvar for en Hipomand eller for andre Landsforrædere. Det er et Forsvar for Retsprincipper, som der har været kæmpet for her i Landet i mange Slægtled, i de sidste Aar med Livet som Indsats.

Konsultation i Lægernes Æresret

*Hvad fejler saa De, min gode Mand?
Jasaa, en angrebet Ære.
Vil De være saa god at ta' Tøjet af,
saa ser vi, hvad det kan være.*

*Ja, den ser jo ikke saa gunstig ud.
Der er visse Tegn paa Nazitis.
I alle Tiltælde har De lidt
af Collaborationitis.*

*Den har jo huseret temmelig stærkt,
den Sygdom. Maa jeg blot spørre:
Hvor længe har De gaaet med den?
Jasaa, siden 41.*

*Jeg kan tydeligt se, Deres Ære har
det ganske forbandet daarligt.
Til Gengæld kan jeg trøste Dem med,
at det ikke er noget alvorligt.*

*Jeg tvivler ganske vist meget paa,
at De kommer Dem nogensinde.
Men holder De Dem i Ro et Aarstid,
saa vil Følgerne nok forsvinde*

*Javel, jeg torstaar, at De nødig ser,
at der er nogen, der ved det.
Men, Hr. Kollega, stol trygt paa mig,
vi Læger er jo diskrete.*

Spitfire.

STREJKEN

Det er rigtigt, at man i et demokratisk Samfund maa tage Afstand fra Arbejdsnedlæggelser som Middel til at faa sin Vilje gennemtrumfet. Og selv om Klagenberg-Sagen gør et ubehageligt Indtryk, er det sikkert ogsaa rigtigt, hvad kyndige Jurister, der staaar Modstandsbevægelsen nær, hævder: at det er et uheldigt valgt Tilfælde at tage som Udgangspunkt, naar det skal gælde en Protest mod Domsafsigelserne.

Men naar dette er sagt, maa man prøve uden mistroisk Skelen til Partipolitik, rent menneskeligt at sætte sig ind i de Strejkendes Reaktion overfor Forholdene, som de former sig i Danmark i Dag. Man maa gøre sig klart, at Klagenberg-Dommen blot var Draaben, der fik Bægeret til at flyde over; Tilliden til Domstolene er svag, og hvor kan det være andet i et Land, hvor den højeste Ret svigtede, da der var mest Brug for den. Jamen, det var under Besættelsen, indvendes der, det er længe siden, nu lever vi under normale Forhold, og nu kræves det, at man viser urokkelig Tillid til de Domstole, som altid før paa Grund af deres blinde Retfærdighed har været vor Stolthed. Aah jo, det vilde vi ogsaa gerne, men først maa Domstolene genskabe vor Tillid, vi kan ikke hente den frem fra Kamferkisten, fin og blank, for de Herrer Dommere slog den selv i Stykker — *dengang*.

Og efter 5. Maj har de ikke formaet at faa os til at fornemme deres Myndighed, eller at faa os overbevist om deres Vilje til at fælde Domme i Pagt med den Aand, hvori Straffelovs-tillægget blev givet. Som Siv har de viftet for vekslende Vinde, og deres Usikkerhed har forplantet sig til Tjenestemandsdømstole og Æresretter. Derfor er det, at den Del af det danske Folk, som Udrensningen ligger paa Sinde føler sig bedraget. Man kan med Rette forarges over Strejkerne, men der gaar ingen Splinter af deres Modstandere ved at erkende, at de ulovlige Arbejdsnedlæggelser er Symptomer paa en Tillidskrise, Udslag af en Nervøsitet for at Retfærdigheden skal

slaa Knuder, som det ikke bliver muligt at faa løst op.

Den Tilslutning, som Strejken i Lørdags fik, skal næppe opfattes som et Bevis for, at man i Almindelighed billiger Protestens Form, men maa tages som et Tegn paa, at Kravet om en anstændig Udrensning dog ikke er begrænset til en bestemt Klasse af Københavnerne, men at Ønsket strækker sig vidt og bredt tværs gennem Samfundet.

Frihedsbevægelsen

Frihedsbevægelsens Samraad bestaar fortsat og er vedblivende i Besiddelse af de administrative og politiske Beføjelser, som det siden sin Dannelse har været forlenet med. Dagen efter Kongressen, hvor dette var blevet besluttet, havde fundet Sted, læste man med Ubehag — men uden Overraskelse — at Dagbladene, paa et Par enkelte hæderlige Undtagelser nær, skyndte sig at meddele, at nu var Frihedsbevægelsen sprængt! Man dulgte ikke sin Tilfredshed hermed, og enkelte Aviser fortsatte og forgrovede i de følgende Dage deres Kritik af Samraadet paa en saadan Maade, at Rammerne for Velanstændighed knækkede som Tændstikker. Mistænkeliggørelsen af Samraadets Arbejde afdækker en total Mangel paa Forstaaelse af den Aand og det Kammeratskab, som Frihedskampen skabte: Frihedsbevægelsens Samraad bestaar ikke af Mænd og Kvinder, der mødes i den Hensigt at faa deres mere eller mindre private eller partiprægede Planer mast igennem — de bindes sammen af fælles Ideer om Frihed og Samfundsmoral, og sker det, at de i enkelte Tilfælde er uenige om Vejene, saa er de dog altid enige om Maalene. Er det ikke i denne Forbindelse værd at huske paa, at Samraadets Medlemmer, hver og en, har ydet Bevis for, at de, *da det gjaldt*, var villige til at sætte alt ind — og saa Livet — for deres Lands Skyld. Med denne Kendsgerning skal der ikke skiltes, men den burde tages i Betragtning — for Sandheden er jo den, at der næppe i Danmark findes en Forsamling med Mandat til at udtale sig om politiske Spørgsmaal, der har leve-

ret stærkere Beviser paa Offerviljen og Alvoren bag Talen om Idealerne. Det er ikke hverken sømmeligt eller retfærdigt at bedømme disse Mennesker, som var de en tilfældig sammenløben Flok af politiske Sjakrere.

Nok om den onde Vilje, der prøver at knægte Frihedsbevægelsens Organer og forgifte dens Aand — hverken det ene eller det andet vil lykkes for dem.

Endnu i seks Maaneder vil Frihedsbevægelsens Samraad bestaa og Landet over yde den moralske og praktiske Støtte, som Modstandsbevægelsens Folk paa deres Kongres gav stærkt Udtryk for, at de fremdeles havde Brug for. Og naar Samraadet opløser sig, er Frit Danmarks Organisation rede til at varetage de Opgaver, der til den Tid endnu maatte være uløste. Men vi er beredte til andet og mere end det: som det saa ofte er blevet understreget, men som vi aldrig vil trættes ved at gentage, vil vi gøre *den positive Indsats* for at skabe et lykkeligt demokratisk Danmark. I Besættelsesaaene lærte vi tværs gennem Samfundslag og tværs gennem politiske Partier at stole paa hinanden, og vi svinger ikke den Lærdom, vi vandt: vi er en Flok, der vil flette vore Kræfter sammen til et tæt Net, der vil fange alt Bagstræb og Uretfærdighed, og vi vil af vore fælles Viljer støbe et Skjold, hvor vi løfter det, der er Sandhed og Fremgang for os *alle* op mod Lyset.

Johs. V. Jensen protesterer mod "Revision"

I Anledning af, at »Revision« — som det fremgik af Udklippene paa F. D.s Forside den 1. Februar — med tydelig politisk Hensigt bragte et Citat af Johs. V. Jensen, hvor han omtalte Knut Hamsun særdeles rosende, har Johs. V. Jensen bedt os meddele, at Citatet stammer fra en Bog, der udkom allerede i 1911 (hvad »Revision« undlod at meddele), og at Johs. V. Jensen protesterer imod, at »Revision« ganske uberettiget tager dette Citat til Indtægt for en Situation, til hvilken det slet ikke er skrevet.

Red.

Antisemitisme i Danmark - trods alt!

Af Rabbiner, Dr. phil. Marcus Melchior

Naar der i »Frit Danmark«s gæstfrie Spalter skal siges nogle Ord om Antisemitismen, maa det paa Forhaand fremhæves, at det netop kun bliver: nogle Ord. Om Antisemitismen, alle Tidens Modesygd, er der i Aarhundredernes Løb blevet talt og navnlig ogsaa skrevet saa meget, at der skal Reoler til for at rumme denne specielle Litteratur. Det, der her kan tales om, er kun dens aktuelle Betydning, kan kun været et Forsøg paa at tage Stilling til dens Rolle i Dagens Debat. Det er i denne Sammenhæng overmaade karakteristisk, at der allerede er Tvivl forbundet med Spørgsmaalet om, hvorvidt det overhovedet er betimeligt at tale offentligt om Sagen. Faktisk er der baade blandt Kristne og Jøder mange, iøvrigt helt rigtige Mennesker, der helst saa Temaet taget ud af Blades og Tidsskrifters Spalter. De er paa Linie med Simon Levi i »Ravnen«, der henviser til de tre Metoder, der kan anvendes med Hensyn til en ung Piges Rygte: man kan tale godt om hende, man kan tale ondt om hende, og man kan endelig helt tie stille om hende. Og det sidste, siger Levi, er det fornemste. Saaledes ogsaa med vort Tema: man kan tale godt om Jøderne, man kan tale ondt om dem, og man kan helt undlade at se et Objekt for Dagens Debat i dem. Og gid det var det sidste, der kunde realiseres. Men saadan er det ikke. Man maa tværtimod give Poul Henningsen Ret, naar han i »Land og Folk« for 15. Januar i en særdeles bemærkelsesværdig Artikel hævder, at er Problemet der, og betyder Tavshed kun, at man kunstigt forsøger at tie det ihjel, saa maa man hellere tale aabent om det. Det er ogsaa rigtigt erkendt af Henningsen, at det Demokrati, der ikke kan holde til en fri og aaben Behandling af denne Sag, ikke er en Pibe Tobak værd.

Altsaa det, der interesserer os: Er der Antisemitisme i Danmark? Dette Spørgsmaal kan først besvares, naar man har faaet Rede paa et andet: Hvad er Antisemitisme? Er Antisemitisme

den modbydelige Nedværdigelse af alle menneskelige Begreber, det uoverbydelige Maksimum af Brutalitet, der kendetegnede Praktiseringen af den under Nazivældet? Hvis det er Tilfældet, saa er der ingen Antisemitisme i Danmark — idet vi naturligvis ser bort fra de enkelte Individuer, der er notoriske Forbrydere og Sadister, de samme, der har pint og torteret danske Frihedskæmpere, der faldt i deres Kløer, og som sandsynligvis vilde være besat af en lignende Gaskammer-Mentalitet, om de havde jødiske Mennesker i deres Magt, uden Hensyn til om det var danske, tyske eller honolulliske Jøder, det drejede sig om. Det kan ikke klart nok siges, at enkelte Individuer, selv om de inden for et stort Samfund optræder i relativt stort Antal, ikke karakteriserer Samfundet, endsize dømmer det. I denne Forstand er der altsaa ingen Antisemitisme i Danmark, lige saa lidt som den findes her i den periodisk-brutale Form, i hvilken den optraadte i det tsaristiske Rusland og endnu findes i Polen og en Del Balkanstater.

»Den lille Mands Form for Aristokrati«.

Men hvis Antisemitisme er noget »finere«, hvis den er et Skuldertræk over for et Menneske, der er anderledes, hvis den er en Distanceringstrang over for en Folkegruppe, paa hvem vekslende Generationer snart anklagende, snart spottende har peget, og som man har udpeget til Syndebuk for egne Vildfarelser og for uforklarlige Hændelser i det hele taget, hvis den ser et Kompleks i selv brave Menneskers Sind, opsummeret gennem utallige Slægtled til en tung Arvemasse, hvis den, som Thomas Mann engang har udtrykt det, er »den lille Mands Form for Aristokrati«, idet han bliver sig bevidst, at man vel ikke kan sige meget godt om ham, men dog det ene, at han i det mindste ikke er Jøde, hvis den er et Produkt af Grundsætningen: »vi har ikke noget imod Jøderne, vi kan bare ikke lide dem«, ja saa maa

man vel hellere vedgaa, at i denne Form træffes Antisemitismen ogsaa her til Lands. Jeg véd, og det er Danmarks Stolthed og Hæder, at den overvældende Majoritet af det danske Folk længst har frigjort sig ogsaa for denne Afart af Jødehad, og at hvis Majoriteten alene var afgørende, vilde der ikke være noget Problem. Men jeg véd ogsaa, at der er et ikke ubetydeligt Mindretal, som uden at være sig noget ondt, noget udansk, noget menneskefjendsk bevidst har faaet en Snert af Pisken. har Komplekset lurende under Bevidsthedens Tærskel, hvorfra det ved given Lejlighed pludselig dukker op og giver sig Udslag i Ord og Gerning. Og navnlig frygter jeg, at dette Mindretal for Øjeblikket er i Vækst.

Antisemitismen har Grobund nu.

Saa utroligt det lyder, har Antisemitismen just nu gode Udviklingsmuligheder. De mange Aars uhæmmede og utæmmede Nazist-Kampagne mod de absolut værgeløse og forsvarsløse Jøder har lagt Bund under Adolf Hitlers nydelige Ord om, at hvis Løgnen gentages tilstrækkelig ofte, ophøjes den til sidst til Sandhed. Ingen Tand sidder saa fast, at den ikke omsider lader sig rukke. Intet menneskeligt Sind er saa pansret med Godhed og Retfærdighed, at det ikke paa en eller anden Maade kan lykkes at aabne en Spalte for Mistænksomhed og Usikkerhed i Bedømmelsen. Man kan have en nok saa god Vilje til at betragte sine Medmennesker som rene og sagesløse, — naar Kaskader af Smuds væltes ned over dem, bliver der let en Fornemmelse af noget urent tilbage, og det maa saa meget desto mindre vække Undren, om mangan en kristen Dansk er blevet Offer for denne Fornemmelse, som det jo er en Kendsgerning, at Nazisternes vanærende Beskyldninger mod Jøderne blev saa ofte gentaget og saa kraftigt understreget med rødt, at der endog var Jøder, der blev usikre, og som begyndte at stille sig selv det triste

(fortsættes Side 14)

ÅRETS DAGER 1943

TIRSDAG

20

APRIL

20. Den som lyg og veit at han lyg og veit at andre veit at han lyg og likevel lyg, han har den onde sjøl til fører.

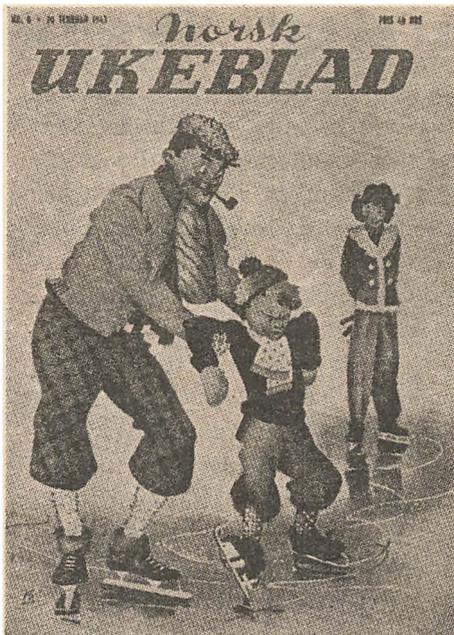
»Ytringsfriheden« fandt sig mange smutveje. I julen 1942 udkom der en afriivningskalender »Årets Dager 1943«, hvor hver dag i aaret var forsynet med en aforisme eller et citat. Ved en pudsigg »tilfældighed« saa kalenderbladet for 20. April (Hitlers fødselsdag) saaledes ud.

ADVARSEL

Passasjerer som demonstrerer mot tyske militære eller medlemmer av N. S. ved å skifte plass, — blir utvist på første stoppested.

I Oslos sporvogne var det almindeligt, at nordmændene rejste sig, naar en tysker eller et medlem af N. S. satte sig ved siden af dem. Denne demonstration kunde naturligvis ikke tolereres, og en morgen hang der paa Holmenkollbanen pludselig nogle plakater som gengivet ovenfor. Herefter gik folk over til »siddestrejke«, det vil sige, at de lod være med at sætte sig ind i vognen i det hele taget. Alle vilde hellere staa ude paa perronen og blive traadt over tærne end sidde ved siden af tyskere eller quislinger. Derfor dukkede der en ny plakat op, hvor tyskerne aabent maatte indrømme, at de var nødt til at tvinge nordmændene til overhovedet at være i nærheden af dem. (Se gengivelsen til højre.)

NORSK HUMOR

Denne »uskyldige« forside-tegning bevirkede, at »Norsk Ukeblad« blev forbudt, pengene og kontorerne beslaglagt og redaktøren og tegneren arresteret. Selv tyskerne opdagede nemlig, at faderen, som forsøger at lære sin lille søn at staa paa skøjter, havde Hitler-skæg, og at sønnen havde en paafaldende lighed med Quisling. Drengen har vanskeligt ved at staa paa egne ben og hænger hjælpeløst i hænderne paa faderen, mens en lille norsk pige med den røde toplue (der var forbudt som et jøssingsymbol) staar og ser paa det hele og fryder sig.

Det er FORBUDT

å stå i vognen så længe det finnes sitteplasser. De som ikke etterkommer påbudet blir fra idag bortvist fra vognen og straffet.

Das Stehen in dem Wagen IST VERBOTEN

solange es noch Sitzplätze gibt. Wer dem Gebote nicht Folge leistet, muss den Wagen verlassen und wird bestraft.

Oslo, 4. mai 1944.

Politipresidenten i Oslo.

Steng dem ute!

— alle de tærende krefter. Værn anlegget med de Industrimalinger. Iofun i en frisetid kan skaffe.

Yotun maling verner verdier!

Selv i a de der s tinazisti da ind. ce blev hængt mange

SKIRENN

GUTTEKLUBBEN FRAM

Under 13 år: 1. N Ole Kolberg, 3. Harry Iv Løvang, 6. Erik Reiner

sultater:

Over 13 år: 1. Gunnar Iversen, 2. Didrik Ferrem, 3. Arve Eriksen.

Se dette »referat« fra en drengeskikkonkurrence i »N blad«, ser det ikke uskyldigt ud? Men læg mærke til, verne i alle deltagernes for- og efternavne læst i kron udtrykker følgende inderlige ønske: »GID FAEN TC

Tyskland vant både s og hopp i Garmisch

Svak norsk innsats i slalåm, endel bedr

Garmisch-Partenkirchen, 2. mars.

Løsreresultat

1) Tyskland 72 p. 4) 2) Norge 68 p. 3) Bulgaria 43 p. 5) Romania 38 p. 6) U Norge og Soania 0 p

Dette sportsreferat er derimod ægte nok og blev slaa alle norske aviser. Eliten af norske skiløbere var sei skistævne i Garmisch, og man ventede sig usædvanlige Det blev det ogsaa! I et af løbene lykkedes det f. eks. at opnaa nul point og tilkæmpe sig sidstepladsen samr nien. Forøvrigt var de spanske idrætsfolk efter sigend forstaaelse kommet til at sende fem tyrefæglere i stedet og Spanien skal have været straalende fornøjet oi samme resultat som verdens bedste skiløbernation Nor

Ider Besættelsen

I »Politiken« for den 23.—2.—43 var der et interview med den berygtede dr. Ley, hvori det bl. a. hed:

»Dr. Ley advarer specielt mod saakaldte Vittigheder og morsomme Historier. Det er ensbetydende med Selvmord at ville se stort paa saadanne Ting. Hvor man hører en Mand fortælle en saadan Historie, om det er paa en Sporvogn, i en Restaurant, hos Barberen, paa Kontoret eller i Fabrikken, maa man straks skride energisk ind overfor ham.«

Den norske forfatter *Finn Bø* har paa Aschehoug & Co. (Oslo) udsendt en bog, »*Forbuden Frukt*«, som giver et straalende morsomt billede af den ubetvingelige humor, hvormed det norske folk holdt modet oppe i de haarde aar under den tyske besættelse. Som rimeligt er, genkender man i Danmark adskillige af de vittigheder og historier, som findes i bogen. Mange af disse historier, navnlig dem om de kendte nazistiske koryfæer, var gengangerhistorier, som vandrede rundt i alle de besatte lande, men i Finn Bø's bog finder man ogsaa en lang række historier, der illustrerer, hvilken haabløs kamp tyskerne og quislingerne maatte kæmpe for at faa bugt med det norske vid.

En dag i slutningen af 1940, da det begyndte at blive klart for de fleste, at »Wehrmacht« aldrig kom til at sætte sine ben i England, sad en lille dreng paa en brygge i nærheden af Bergen og fiskede. En tysk bil fuld af soldater kom susende forbi.

Af en eller anden grund mistede chaufføren kontrollen, saa bilen skred ud og kørte ud i vandet for fuld fart lige ved siden af drengen.

10—12 tyskere laa i vandet og sprællede, og nogle sank under, saa det sagde »bl-bl-bl-blopp« hen over vandfladen. Men drengen sad bare og stirrede paa sin fiskesnøre og rørte ikke en finger.

En af tyskerne raabte rasende til ham og spurgte, hvad det skulde betyde, at han ikke forsøgte at redde nogen.

»Redde?« sagde drengen forbavset, »eg trodde dokker ja i veg til England.«

»Feltmadrasserne« var et lige saa udbredt fænomen i Norge som i Danmark. Men at anstændige nordmænd heller ikke havde andet tilovers for disse pigebørn end iskold kynisme fremgaar tydeligt af en replik fra Stavanger.

En dampbaad var netop ved at lægge ud fra bryggen med en del tyske soldater, som skulde hjem paa orlov. Der stod et pigebarn paa kajen og tudede i lommetørklædet og vinkede til en eller anden Feldwebel paa dækket.

Saa gik en Stavangergut hen til hende og sagde trøstende: »Du må'kje grådel Du får han igjen i makrellen!«

Finn Bø citerer naturligvis et væld af historier om Quisling. En af de bedste er denne:

En bonde kom op i ministeriet og sagde, at han gerne vilde have navneforandring.

»Hvad heter De da?« spurgte sekretæren.

»Vidkun Lortbekken.«

»Hm. Ja, da er det nok forståelig at De gjerne vil ha et andet navn. Og hvad hadde De tenkt å kalle Dem isteden da?«

»Jeg hadde tenkt å kalle mig *Ola* Lortbekken.«

Blandt de kendte nordmænd, der gik ind i N. S., var ogsaa Erling Bjørnson, Bjørnstjerne Bjørnsons yngste søn. Derimod var broderen Bjørn Bjørnson en glødende antinazist og tog stærk afstand fra Erling. Han var aldrig bange for at give sin mening til kende. Paa en oplæsningsturné i Bergen mærkede han, at stemningen var lidt køligere, end han havde ventet. Der kom bl. a. intet spontant bifald, da han viste sig paa scenen.

Bjørn stod et øjeblik og saa forbavset ud over salen. Saa tog han programmet frem og pegede paa det:

»Kan dere da ikke lese her i Bergen? Der står *Bjørn* og ikke *Erling!*«

Men saa bragede det ogsaa løs.

Lige efter at Bjørnson var kommet tilbage til Oslo traf han boghandler Hauff paa gaden og fortalte ham om episoden i Bergen.

»Det er sørgelig dette, at din bror er blitt nazist,« sagde Hauff.

»Ja,« svarede Bjørn, »men det var jo i grunden ikke annet å vente. Erling har bestandig vært det mest selvoptatte og egoistiske og begjærlige menneske i hele familien. Vet du, at da vi var små, og mor kom med kaffe og hveteboller til oss, så *bet han i alle bollene*, for at vi andre ikke skulde få noen!«

Paa den norske »isfront« kæmpede gamle og unge med samme indædte for-

bitrelse, fra oldingen paa firs til skole-drengen paa otte.

To drenge i ti-tolv aars alderen stod paa et gadehjørne i Oslo og fortalte hinanden sidste nyt. Den ene af dem stammede forfærdeligt og fik med stort besvær udtrykt følgende:

»J-j-j-jeg v-v-veit hvor d-d-denna frihettssender'n er, jeg!«

I det samme gaar en »hirdmann« forbi og hører, hvad der bliver sagt. Han øjner en chance for at lave et kup og standser.

Hirdmanden: »Nej jaså, far, vet du det du? Hvor er'n henne da?«

Drengen: »På n-n-n-n-n.«

Hirdmanden (tager ham i nakken):

»Så, kom nå med det!«

Drengen: »Au! Han er på n-n-n-n-n.«

Hirdmanden (ivrig): »Nesodden?«

Drengen: »N-n-n-ei, han er på n-n-n-n-n.«

Hirdmanden: »Nordstrand?«

Drengen: »N-n-n-eida, på n-n-n-niogtyvekommaåtte!«

Chefen for jernbanernes reguleringscentral i Oslo, Olaf Kristensen, fik en dag besøg af en tysker, der rasede over, at han havde faaet saadan en daarlig plads i toget til Bergen.

»De favoriserer norske rejsende!« skreg han, »og giver dem de bedste pladser! Os tyskere behandler I, som om vi var hottentotter og buskmænd!«

»Nei, langtifra,« svarede Kristensen, »vi nordmenn har ikke det minste imod hottentotter og buskmænd.«

Det var en udbredt og meget virksomhedsfuld form for demonstration at lade være med at hilse paa de forhenværende venner og bekendte, som var blevet nazister.

Macody Lund, som var en glødende patriot og en ridder uden frygt og dadel, traf en dag Eivind Mehle inde paa Theatercaféen og saa ham lige ind i ansigtet uden at fortrække en mine.

»Jaså, Macody!« sagde Mehle, »vil du ikke hilse på mig?«

»Jeg vil ikke p . . . på dig,« hvæsedes Macody.

Mehle gik øjeblikkelig til politiet og meldte sin gamle ven.

Under forhøret sagde Macody: »Skal jeg virkelig ha ubehageligheter fordi jeg ikke vil p . . . på Mehle, så kan jeg jo altid spendere en liden skvett på han.«

En enkelt bidende replik af Arnulf Øverland er med rette blevet berømt. En dag, da der pludselig skulde udføres noget gartnerarbejde ude paa Grini, fik alle fangerne, deriblandt ogsaa Øverland, ordre til at komme ud og stille paa geled. Saa blev der givet besked om, at hvis der fandtes en gartner blandt dem, skulde han træde frem. Men ingen meldte sig.

»Findes der da ikke en eneste gartner

Quisling, for Norge. Hell og sæl.
Justisstatsråden.

Rettelse.

I artikkelen i går om den frivillige deltagelse i Regiment Nordland kom det ved en skrivefeil til å stå:

«Det er fra norsk side anmodningen er kommet om å få rett til å være med på å verne det stortyske interesserom og gjenskape et fritt Norge innenfor dette.»

Det skulle være «det stortyske interesserom».

En paakrævet rettelse i »Dagbladet«.

her?» skreg den tyske lejrleder. Nej, der var stadig ingen, der svarede.

Saa hørte man pludselig Arnulf Øverlands stilfærdige stemme: »Kunde man ikke arrestere en?»

Endnu mere berømt er en anden replik af Arnulf Øverland blevet. Da han havde siddet paa Grini i et aarstid, blev han sendt til fængslet Oranienburg i Tyskland. Da tyskerne førte ham og en del andre fanger ombord i baaden, som skulde sydpaa, skal han have sagt:

»Herre, forlat dem ikke, ti de vet hvad de gjør!»

De talrige dumheder, som N. S. og »Fritt Folk« begik, var en stadig kilde til morskab for nordmændene.

»Fritt Folk« blev saaledes revet væk paa Hitlers fødselsdag den 20. april, fordi det viste sig, at bladet ved en klunnet oversætterfejl var kommet til at sige sandheden for en gangs skyld. Der stod under et billede af Hitler følgende tekst:

»Gjennem terror og løgn arbeider Hitler det nasjonalsocialistiske parti frem til en maktfaktor.»

Det paastaas, at den ansvarlige syndebuk i avisen fik 5 aars tugthus, fordi han ikke havde været opmærksom paa den i dette tilfælde ligefrem højforræderske betydning af præpositionen »gjennem«.

Hele Norge morede sig ogsaa høilydt, da »Fritt Folk« for at hverve nye abonnenter til bladet udsatte 3 præmier for dem, som tegnede flest abonnenter. Det, der fremkaldte morskaben, var graderingen af præmierne. 1. præmie var »et stort innrammet billede av Føreren (altsaa Quisling. Red.) med hans egenhændige signatur«. 2. præmie var »»Boken om Quisling« med Føreren dedikasjon«, og endelig var 3. præmie, at vinderen »innbys av Føreren til å tilbringe en hel dag sammen med ham.«

Naa, det var maaske forstaaeligt for dem, der kendte Quisling, at et billede af ham var at foretrække fremfor et personlig samvær.

Efterhaanden som det gik tilbage for N.S. opstod der mange vittigheder om de kolde fødder. Karakteristisk er denne:

»Har du hørt at det er stilt opp premier for dem, som kan skaffe N.S. flere tilhængere? Den som kan tegne 5 nye medlemmer får lov til å melde sig ut av partiet. Og den som kan tegne 10 nye medlemmer får skriftlig bevidnelse for at han aldri har vært medlem.»

I »Fritt Folk« for 20. oktober 1941 stod der en ledende artikkel, som sluttede med disse ord:

»Løgn og folkebedrag har alltid i historien vist sig å hevne sig til slutt, og man må ha liten tillit til sannhet og ret, hvis man ikke skulde spå at det ogsaa denne gang kommer til at gå på samme måte.»

For en eneste gangs skyld fik »Fritt Folk« ret. Det gik paa samme maade br.

Nazisterne er ogsaa mine Fjender!

(fortsat fra Side 2)

øvrige. Kommunistene ser anderledes paa de Forhold, end vi gør.

— Hvad siger De til, at Kommunistene beskylder Dem for at være Nazist?

— Jeg siger, at det er en stor Usandhed. Naar det gælder Ideologien, tror jeg nok, jeg staaer Nazisterne fjernere end Kommunistene gør — men deres Bekæmpelse af Nazismen har en mere brutal Form end min: jeg mener, at hvis man ikke selv vil forkaste Demokratiet, maa man afstaa fra Brugen af Magtmidler for at hindre en uønsket Udvikling, saalænge den former sig indenfor Lovenes Rammer.

— Er De enig med dem, der hævder, at vi i Dag lever midt i en Revolutionsstid?

— Efter Befrielsen var der kun faa herhjemme, der vidste, hvor de vilde hen; jeg har set det som min største Opgave at prøve paa at lede os tilbage til os selv og genskabe Forbindelsen med den Moral og Retsopfattelse, vi havde før Krigen.

Frihedsbevægelsen skærper Samfundets Modsætninger.

— Men er der intet Nyt skabt, som kan have Værdi for os?

— Joe, i Tiden da Tyskerne var her, lærte vi noget godt: Samfølelsen, Solidariteten. Det var den, vi skulde føre videre nu, hvor det gælder Samfundets Genopbygning. Vi skulde staa Last og Brast, men i Stedet forkætrer vi hinanden — hvad vi gjorde, gjorde vi alle for at gavne Danmark, hvad tjener det dog til, at vi nu mistænkeliggører hinanden! Det er ikke ærligt af Modstandsbevægelsen, — der udadtil som indadtil har gjort os store Tjenester — naar den een Gang er gaaet i Samarbejde med Politikerne, saa at fortsætte med at forkætre dem. Modstandsbevægelsen — og ikke mindst Kommunistene — bidrager paa denne Maade til at skærpe Modsætningerne indenfor vort Samfund.

— Er det ikke rigtigt, at Skillelinierne mellem de politiske Partier er ved at udviskes? Fører Venstre f. Eks. ikke en konservativ Politik?

— Konservativ — det betyder bevarende . . . jo, man kan godt sige, at vi paa visse Omraader er konservative, forsaavidt som vi ønsker at bevare det bestaaende. Men se nu til Socialdemokraterne — naar det gælder Restriktioner o. l. fra Krigsaarene, som vi andre saa gerne vil af med, er det dem, der er konservative.

Christmas Møller var for rød.

— Har De ikke taget Brødet ud af Munden paa det konservative Parti?

— Nej, nej, det mener jeg da ikke, vi har.

— Hvor ligger det konservative Partis Chancer i dansk Politik i Dag?

— I at føre en Linie, der har Forbindelse med Fortiden.

— Hvad synes De om Christmas Møller?

— Personlig synes jeg godt om ham. Men i de første Maaneder førte han en forkert Politik.

— Hvad var der i Vejen?

— Han var for langt ovre ad de Røde til. Men nu synes det, som om de er ved at komme mere paa ret Køl igen. Men med Socialdemokraterne gaar det ikke. Under Besættelsen kom vi hinanden nærmeré, men nu er det ødelagt. Det er Kommunisternes Skyld.

Kate Fleron.

I DANMARK RINGER POSTBUDET ALDRIG TO GANGE

Af Civilingeniør Jørgen Poulsen

Sekretær i Frit Danmarks Landsorganisation

Under Besættelsen var Postvæsenet en af de offentlige Institutioner, der mest aktivt støttede og hjalp det illegale Arbejde. Postbudene transporterede Mængder af illegale Blade rundt fra Husstand til Husstand, og der blev fra Postfunktionærene baade ydet Service og vist Diskretion i Arbejdet, men den Velvilje og Forstaaelse, hvormed Postvæsenet saa paa Modstandsbevægelsen under Besættelsen, er ikke blevet videreført efter Befrielsen, og de Vanskeligheder, den illegale Presse havde ved Overgang til Legaliteten, er ikke blevet gjort mindre ved den Maade, hvorpaa Postvæsenet har behandlet den. Selvfølgelig, der er Postkontorer og Postbude, som har ydet os al den Service og Støtte, de kunde, og dette værdsætter man i allerhøjeste Grad, men den Vrangvilje, Træghed og direkte Sabotage, man har mødt fra en stor Del af Postvæsenet, har til Gengæld kostet megen Besvær og forvoldt mange Bryderier og unødige Udgifter.

Lige efter Befrielsen regnede man med, at den svigtende Service, der blev ydet fra Postvæsenets Side, var et Overgangsfænomen grundet paa den store Tilgang af Aviser og Blade, det fik nu ved Befrielsen, og man haabede, at denne Tilstand snart vilde være ophørt, og hele Distributionen træde ind under normale Former, men her tyder det paa, at vi har forregnet os, thi da »Frit Danmark« ved Skiftet fra Oktober til Januar Kvartal overgik fra at være opkrævet fra vor egen Ekspedition til at blive postopkrævet, brød Dele af vort Abonnementssystem sammen. Fra Postvæsenets Side var det blevet lovet os, at man i Løbet af December Maaned vilde opkræve Regninger paa »Frit Danmark«. Dette skete kun i meget ringe Udstrækning Landet over, og da

vi kom ind i Januar Maaned, konstateredes det, at ca. 30 Postkontorer ikke havde opkrævet. Her skal blot nævnes i Flæng nogle af de Postkontorer, der har svigtet: Aarhus, Aalborg, Brovst, Fjerritslev, Hillerød, Taastrup o. s. v.

Vi undersøgte nu Forholdene nærmere forskellige af disse Steder, og vore Lokalfdelinger og Abonnenter har ydet os en værdifuld Bistand i dette Arbejde. Det viste sig f. Eks. et Sted, da vi henvendte os til Postvæsenet og fik udleveret Abonnementslisterne, at der paa disse manglede adskillige Abonnenter, som vi vidste havde Interesse i Bladet og derfor ønskede det. Ligesaa undersøgte vi Forholdene paa en stor Virksomhed og fandt, at der af 15 tidligere Abonnenter kun var 4 tilbage. Ved Henvendelse til de Abonnenter, der iflg. Postvæsenet ikke holdt Bladet, konstaterede vi, at det blot var udeblevet, uden at der var blevet rykket for Betalingen. Vi undersøgte saa Forholdene til Bunds og fandt ud af, at Postbudene havde undladt at lægge de reglements befalede Sedler hos Abonnenterne om, at de havde været der for at opkræve Abonnement.

Et andet Sted viste det sig, at der mellem den 5. og 25. Januar ikke var udbragt »Frit Danmark« i vedkommende By, men at der indenfor samme Tidsrum var opkrævet Abonnement, og at det altsaa nærmest var et Under, at Folk havde betalt, naar de ikke længere modtog Bladet.

I en Provinsby undersøgte et Medlem af vor Lokalfdeling Afgangslisten for Abonnenter og henvendte sig til 20 af dem, der alle forklarede, at Bladet var holdt op med at komme, og at der heller ikke var opkrævet for det, saa de havde faaet den Opfattelse, at det var gaaet ind. I forrige Nummer fand-

tes et Brev fra en Læser, der fortalte, hvordan Postbudet egenhændigt havde opsagt Abonnementet, og dernæst paa Abonnentens undrende Spørgsmaal svaret, at der var ikke noget ved det Blad.

Et andet Sted havde et Postbud udtalt ved Præsentation af Opkrævnningen: »Hvis De vil beholde det Blad, skal De betale nu.«

En Haandværksmester, der havde reklameret til et Postbud, fik følgende Svar: »Hvad Fanden rager det mig.«

Paa denne Maade kunde vi fortsætte med at opremse Eksempler paa, hvordan Postvæsenet har behandlet »Frit Danmark«s Abonnenter og Bladet.

Naar »Frit Danmark« henvender sig til Postvæsenet, bliver vi altid mødt med stor Imødekommenhed, og man lover at bringe de fremkomne Forhold i Orden samtidig med, at vi bliver fyldt med Beklagelser fra Postvæsenets Side om deres Vanskeligheder ved den megen løse Arbejdskraft, de har, og de smaa Lønninger de faar, men noget positivt Resultat eller nogen Forbedring af Forholdene sker kun meget langsomt, og det tager tit Maaneder, inden vi faar Besvarelse paa Klager, vi indsender.

Af det ovenfor omtalte vil man forstaa, at der er sket megen Skade, og vi opfordrer derfor først og fremmest Postvæsenet til at faa Orden i sine Ting, samtidig med at vi beder vore Abonnenter og Lokalfdelinger at holde Postvæsenet til Ilden, saa den Slen-drian, der er vist visse Steder, bringes til Ophør.

Samtidig med at denne Artikel offentliggøres, er der indsendt en Klage til Generalpostdirektøren om de i Artiklen nævnte konkrete Forhold.

Jørgen Poulsen.

Om Straffelovstillæggets Revision

(fortsat fra Side 3)

Foreningens Bestyrelse Højesterets-sagfører, Dr. jur. Hartvig Jacobsen. I de voldsomste Vendinger og med en Mangel paa Forstaaelse, som raaber til Himlen, reducerede Doktoren Straffelovstillæget in absurdum fra den ene Ende til den anden, og Kritikken kulminerede i den Erklæring, at Loven var »daarlig gennemtænkt, slet formuleret og paa visse Punkter af Indhold den mest reaktionære, alt Sagkundskab trodsende Lov, der i Mands Minde er vedtaget her i Landet.«*)

Efter hele denne Forberedelse kunde man jo saa tro, at der vilde være kommet noget epokegørende ud af Professor Hurwitz' justitsministerielle Kommission. Dette er nu ingenlunde Tilfældet. Forklaringen er maaske den, at den specielle kriminologiske Linie, som Doktor Hartvig Jacobsen havde lagt op paa Kriminalistmødet, led en krank Skæbne under Mødets videre Forløb. Dernæst at Justitsminister Elmquists Forslag om Masseløsladelse — som Hurwitz-Kommissionen havde billiget — fik den Skæbne paa Rigsdagen, at der ingen Ting kom ud af det; derefter Højesteretsdommer Preisler Knudsens førnævnte Artikel i »Information«, som nok kunde mane til Eftertanke, og endelig den storslaaede Manifestation fra Modbevægelsen, som kom til at foreligge i de 101 ansete Juristers saa sørgelig berømte Erklæring. Denne Haandsrækning maatte selv Hurwitz-Udvalget betakke sig for, og den har ikke sat noget Spor i Udvalgets Forslag.

Udvalgets Betænkning munder altså ud i et Lovforslag. Naar man husker hele det Postyr, der gik forud, overrasker dette Lovforslag som et forbløffende Tilbagetog, og sammenligner man Udvalgsforslaget af 14. Januar med det Forslag, som Justitsminister Elmquist fremsatte i Folketinget den 1. Februar, ser man, at Modbevægelsen er rykket endnu nogle Skanser tilbage. Lovforslaget ser ellers umiddelbart betragtet nok saa imponerende ud, det fylder fulde 5 store Sider, men gaar man det igen-

nem, ser man, at denne Fylde for den største Dels Vedkommende fremkommer ved, at lange Stykker af det gældende Straffelovstillæg er trykt op i Forslaget. Af positive Ting i Forslaget mærker man sig, at Lovforslaget vil lovfæste den Praksis, som Anklagemyndighed og Domstole allerede har gennemført ved Strafadmaalingen. Denne Praksis har Hjemmel i Straffelovstillæget. Det kan Udvalget naturligvis ikke komme uden om i sin Betænkning, men da det ikke helt har passet i Udvalgets Kram, slaar man bare fast i Betænkningen, at Domstolene har praktiseret »en kunstig Fortolkning« af formildende Omstændigheder, i Stedet for at anerkende, at Domstolene her har handlet ret og rigtigt.

En Ejendommelighed ved Hurwitz-Udvalgets Betænkning er, at man ikke igennem den erfarer noget om Sagens Behandling paa Kriminalistmødet. Saa meget mere som Professor Hurwitz som Medlem af Foreningens Bestyrelse deltog i Mødet og vel vanskeligt kan have glemt, at Kriminalister, hvis Indsigt og Erfaring man ellers ikke plejer at feje til Side, udtalte sig imod de væsentlige af de Forbedringer, som Hurwitz-Udvalget vil søge gennemført. To af de Ændringer, som skal ske ved Udvalgsforslaget, er, at man paa ny vil indføre Psykopatfængsel og Prøveløsladelse, tiltrods for, at den virkelige Sagkundskab paa Kriminalistmødet paa dette Omraade, Overlæge Dr. med. Georg K. Stürup, ganske tog Livet af Forestillingerne om Psykopat-Fængslets Værdi og heri fik Tilslutning af Hurwitz' Forgænger som Professor i Strafferet, Professor Dr. jur. O. H. Krabbe, der sagde, at »Psykopatfængsel er vist i det hele taget en Institution, som man maa anse for forfejlet.« Professor Krabbe vendte sig ogsaa imod Løsladelse paa Prøve og gjorde det med gode Grunde, og det samme gjorde Landsdommer Lucas, som efter at have oplyst, hvorledes man i Landsretten overfor hver enkelt Tiltalt gaar ganske konkret til Værks for at danne sig et individuelt Skøn om den, der staar som tiltalt for Retten, udtalte sig om Prøveløsladelse.

Landsdommeren sagde: »Jeg er her ganske enig med Professor Krabbe; jeg tror, man skal være varsom med uden videre at overføre de almindelige Prøveløsladelsesregler paa disse Mennesker. De Grunde, der ellers taler derfor, gælder ikke for disse Mennesker.«

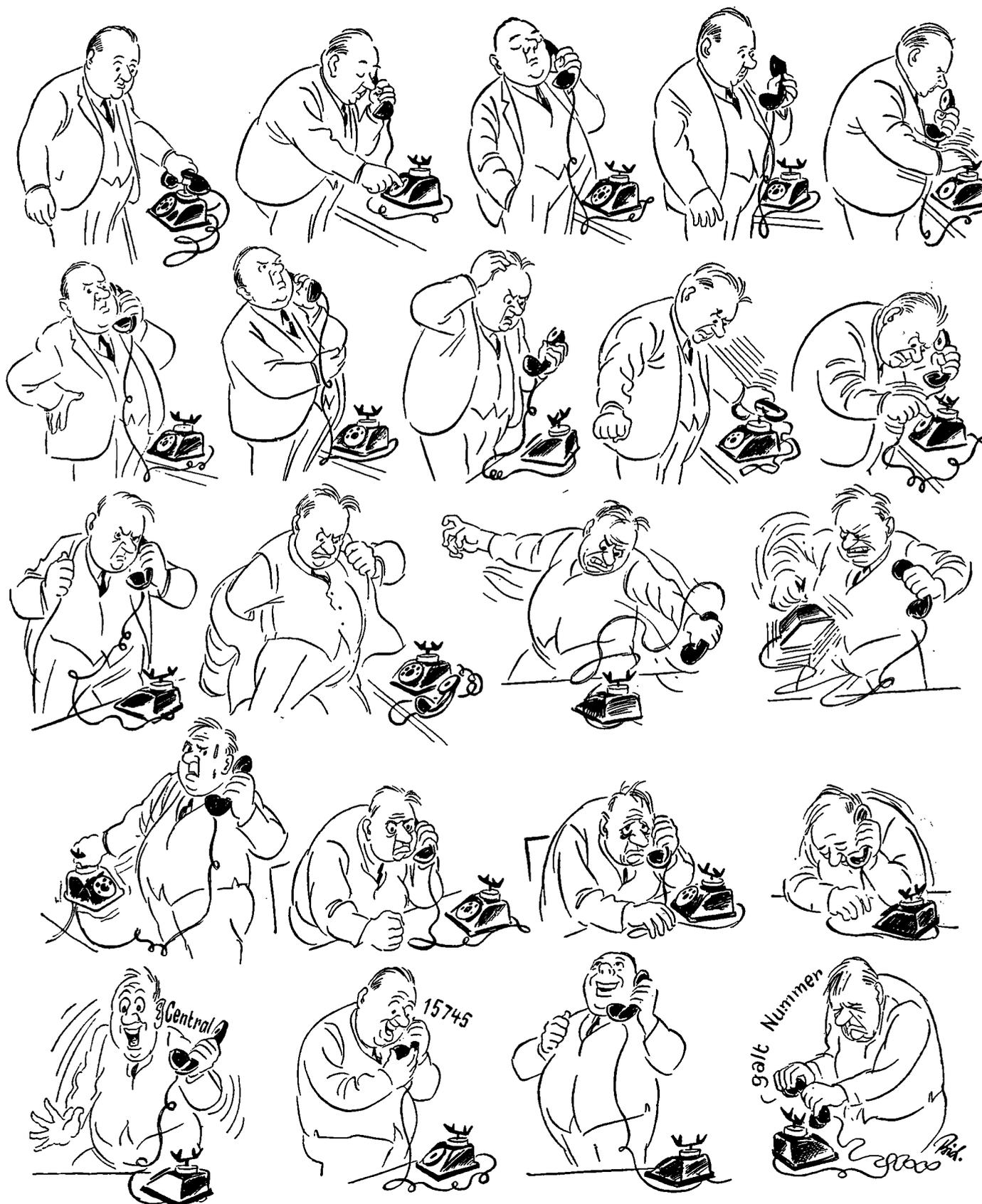
Ogsaa Landsdommer Boeg tog Ordet. Landsdommeren manede ogsaa til Besindighed og anbefalede at gemme Diskussionen »til Forholdene er lidt mere afklarede, og vi maaske ogsaa selv er lidt mere afklarede.«

Det falder udenfor denne Artikels Rammer at give en juridisk Afhandling til Imødegaaelse af Ændringsforslaget, men jeg vil dog nævne en Ting endnu. Forslaget laver et lille Puslespil med Straffelovstillæggets § 12 om Stikkeri. Efter Straffelovstillæget dømmes den som Stikker, der ved Angiveri har virket til, at nogen er blevet anholdt eller udsat for Anholdelse af tysk Myndighed. Det ændres ved Forslaget til, at Bestemmelsen rammer den som ved Angiveri til tysk Myndighed o. s. v. Da man er klar over, at man ikke helt kan straffe Straffen for Angiveri til det danske Politi, sammensætter man en ny Bestemmelse herom, som rammer den, der til det danske Politi har angivet nogen for Virksomhed rettet mod tysk Interesse, og saa skriver man i Hurwitz-Udvalgets Bemærkning til denne Bestemmelse, at man herved bl. a. har tænkt paa Angivelse af Personer, »der var eftersøgt uden at have begaaet nogen strafbar Handling paa Grund af deres kommunistiske Overbevisning.« Det forekommer mig at være saa sin Sag at skrive saadan i Bemærkningerne, naar det faktisk følger af den Ændring, som Bemærkningerne refererer til, at Anmeldelse til dansk Politi ikke skulde være strafbar, naar den ikke var Angivelse for nogen Virksomhed rettet mod tyske Interesser.

Ændringsforslaget ligger nu i Rigsdagen, og der er heldigvis ingen Tvivl om, at Rigsdagen vil behandle Spørgsmaalet baade med mindre Overfladiskhed og med bredere Indsigt i det, som det drejer sig om, end Tilfældet har været ved Hurwitz-Udvalgets Behandling af Sagen.

*) Citeret her efter Doktorens Manuskript.

TEKNIKKENS VIDUNDER

Antisemitisme i Danmark - trods alt! (fortsat fra Side 7)

Spørgsmaal, om der maaske var »noget om det«, om de — *de selv* — i Virkeligheden, og uden at det indtil Dato havde været dem bevidst, var de Sjovere og Banditter, som Nazisterne vilde gøre dem til.

Antisemitismens gode Vækstbetinger hænger ogsaa sammen med den febrile Tilstand, hvori i Dag endnu mangen en ellers sund Nationalfølelse befinder sig. Den nationale Egoisme har i mange Tilfælde afløst den nationale Individualisme, og i Stedet for en naturlig Selvhævdelse, parret med Respekt for andres Væsen og andres Rettigheder, er — ogsaa dette en Arv fra Hitler og Co. — mangt et Folk blev grebet af en vild Trang til kun at ville sig selv og kun at lade sig selv gælde og tælle. Under saadanne Forhold ser man skævt til den, der blot i nogen Grad er anderledes. »Han er for stor og aparte, sagde Anden, som bed, og saa skal han nøfles.« Dette H. C. Andersen-Ord rammer Problemet i Centrum. I den nationalistisk-egoistiske Andegaard skal der være Ensretning. Alle skal se ens ud, alle skal reagere ens. Der er ogsaa andre Forhold, der spiller ind. Personligt tror jeg, at Fra-faldet fra Kristendommen er en alvorlig Faktor. Naar Respekten for egne religiøse Værdier forringes, bliver den ikke større over for fremmede Skikke. Virker egne Ceremonier latterlige, bliver fremmede groteske. Om denne Sag kunde der siges meget, men her er ikke Stedet til at fremhæve andet end den sikre Overbevisning, at hvis svigtende religiøs Interesse ikke erstattes af et urokkeligt socialt betonet Grundsyn paa Problemerne, vil der altid blive Plads til Menneskefjendskab. I denne Sammenhæng kan det være berettiget at gøre sig klart, hvad det betyder for Danmarks kulturelle Niveau i det hele taget, at 5 haarde Okkupaationsaar nødvendiggjorde en Omlæggelse af Ungdommens Opdragelse. Et Folk, der var vant til at kæmpe med Aandens og Hjertets Vaaben, skulde nu pludselig til at lære sin Ungdom, at Aanden alene ikke kunde gøre det, at der maatte sættes haardt mod haardt, og at Vaabnene maatte tale, hvor andre Midler kom til kort. Dette Forhold, parret med hele den af Krigen skabte Atmosfære, med

LigeGYldigheden over for Menneskeliv, med Afstumpning af ellers normal Medfølelse over for store Folkegrupper, der kom ud i Katastrofe, — dette og meget mere giver Antisemiterne Grobund i ellers ubrugelig Jord.

Kan man dømmе Jøderne efter enkelte uheldige Individider?

Og endelig er der saa den gamle Tra-ver med de Jøder, der virkelig er »uheldige«. Antisemitismen blandt de danske Flygtninge i Sverige er her et Kapitel for sig. Danske Kristne, der aldrig før havde været Antisemitter, blev det i adskillige Tilfælde i Sverige. De havde truffet Jøder, der i Ord og Handling havde virket frastødende, — og fluks var det gamle Kompleks ved Haanden. Og medens det danske Folk energisk frabeder sig at blive bedømt efter sine Landsforrædere, Stikkere, Værnemagere etc., skønt de tilsammen er en hel Hob, medens man hævder sin Ret til at anse *det danske Folks* Holdning over for Fjenden som utvetydig stærk og national, dømmes og fordømmer man uden Reflektion hele det jødiske Samfund efter de 10, 20 eller 30 triste Karakterer, man har truffet paa sin Vej. Det samme Forhold gør sig gældende overalt i det daglige Liv. Opstaar der en Konflikt mellem en Kristen og en Jøde, tager den Kristen før eller senere Glosen »Jøde« ud af sit Vokabularium. »Jøde« er et Skældsord, og det er maaske det tristeste af det hele. Kommer man paa Sporvognen til at træde en Medpassager paa Tæerne, er man en »forbandet Jøde«. Paa Strøget i København raabes der — i langt højere Grad end de fleste aner det — Jøde ikke blot efter Jøder, man ikke kan lide, men ogsaa efter diverse andre, man har et Mellemværende med. I københavnske Kommuneskoler døjer mange jødiske Børn under dette Forhold. Det er slet ikke mere Antisemitisme i »fin« Form, men allerede en Overgangsform til noget langt alvorligere og farligere.

Min dybe Tro paa det danske Folks ædle Karakter, min inderlige Overbevisning om, at dansk Kultur ikke har kunnet dræbes under fem Aars Hitler-vælde, og at denne Kultur, der jo netop er blevet kæmpet om og for, vil gaa styrket og lutret ud af de onde

Aar, er ogsaa Grundlaget for den Antagelse, jeg gerne vil gøre til min, at det drejer sig om et Overgangsfænomæn. Taaber og Narre, evigt umodne og endog forbryderiske Mennesker vil der jo altid være blandt alle Folk. I Danmark vil disse Kategorier snart igen være Undtagelserne. Men der kræves Hjælp til at gøre Overgangstiden saa kort og Smerterne saa faa som muligt. Det vil igen engang være nødvendigt at begynde forfra. I Skoler af enhver Art bør det være en hellig Pligt for Lærerne at tale aabent og ærligt om denne Sag. Her, fra Prædikestole og Foredragspulte, som over alt dér hvor Ordet forkyndes i dette Land, skal der ryddes op med dette den nazistiske Ideologis farligste Vaaben. Jøderne bør ikke blot forsvares med en Henvisning til, at »de ikke er saa slemme«, men deres vældige Indsats i Kulturhistorien skal fremhæves. De skal skildres som Biblens, Profeternes og Psalmisternes Folk, som Banebrydere for sociale Reformere, som Foregangs-mænd i mange videnskabelige Discipliner. Der skal tales om det overordentlig store Antal jødiske Nobelpristagere, og der kan ogsaa godt siges et Ord om den Evne til Koloniseringsarbejde, de under de vanskeligste Forhold har lagt for Dagen i Palæstina. Et Folk med saa glørværdig en Fortid som det jødiske, med saa offerfyldt en Nutid og med saa ubestridelige Evner til ogsaa i Fremtiden at virke for Fædrelandet og for Menneskeheden, maa kunne kræve af anstændige Medborgere, at de vasker Skampletten af Navnet »Jøde«. Det er ikke nok, at man ikke er Antisemit. Man maa positivt bekæmpe den. Og denne Kamp bør i Danmark føres ikke af Jøderne, men af de kristne. Det vil ikke kunne undgaaes, at der fra velmenende, men taabelig Side, ind imellem ogsaa fremkommer taabelige Forslag til Problemets Løsning. Men om dette og andet vil der maaske senere blive Lejlighed til at tale.

Er De Abonnent? Undgaa Standsning i FRIT DANMARK — husk at betale Abonnementet.

Er De Løssalgs-køber? Vær sikker paa at faa Bladet hver Uge — tegn Abonnement fra Kvartalets Begyndelse. Pris pr. Kvartal Kr. 3,30.

UDENRIGS-KRONIK

Kompromis i UNO

Konflikten om Grækenland i Sikkerhedsraadet blev afgjort ved, at de to stridende Parter, Rusland og England, i sidste Øjeblik besluttede sig til at ofre lidt af deres Prestige til Fordel for UNO's fortsatte Trivsel. Men Rendez-vous'et for dette Kompromis mellem de to Lande laa ikke midt paa Lini'en mellem deres respektive Standpunkter. Der er ingen Tvivl om, at Visjinski maatte gaa en længere Vej end Bevin, inden de to Statsmænd kunde trykke hinanden i Haanden og atter vise sig for Offentligheden som gode Venner. Da først den russiske Viceudenrigskommissær havde meddelt, at han trak sin Anklage mod Storbritannien tilbage, behøvede den engelske Udenrigsminister nemlig ikke længere insistere paa, at Sikkerhedsraadet skulde udstede en Erklæring om denne Anklages Grundløshed. Det fremgaar imidlertid af Akterne, at den russiske Delegerede ikke valgte denne Fremgangsmaade, fordi han havde skiftet Standpunkt angaaende Sagens Kerne, men snarere fordi han var sig bevidst at staa alene i denne Sag. Alle de øvrige Medlemmer af Sikkerhedsraadet havde erklæret sig uenige med Sovjetunionen, selv Polen, hvilket forøvrigt maa vække Eftertanke hos dem, der mener, at den nuværende polske Regering ikke er andet end en kommunistisk Podekvist. Kompromisset mellem England og Rusland er derfor nærmest af formel Art. Konflikten mellem de to Lande er ikke blevet løst, men kun foreløbigt skrinlagt.

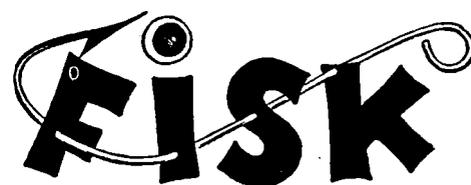
Tilbage bliver der, i hvor høj Grad Striden har bevist noget om UNO's Magt og Levedygtighed. Denne Institution hviler, som kyndige Iagttagere har paapeget, helt og holdent paa Enigheden mellem de tre Store. Spørgsmaalet kan derfor stilles paa en anden og mere direkte Maade, nemlig om denne Enighed bliver fremmet ved, at Stormagterne lufter deres Uoverensstemmelser for et offentligt Forum. Man risikerer derved, at Sager, der fra Helhedens Synspunkter maa betragtes som underordnede, af Prestige- og propagandamæssige Grunde bliver sat unødigt paa Spidsen.

Dette blev tydeligt demonstreret under Forhandlingerne i Sikkerhedsraadet om Tilstedeværelsen af de britiske Tropper i Grækenland. Bevin benyttede Lejligheden til at appellere til den internationale Opinion og rettede et kraftigt Angreb paa den russiske Presse og Kommunistpartierne rundt omkring i Verden. Da det blev klart, at han fik Støtte fra de øvrige Medlemstater, truede Visjinski med at anvende Ruslands Vetoret, skønt dette sandsynligvis ikke vilde have været i Overensstemmelse med Paragraf 6 i Organisationens Statut, der handler om en fredelig Løsning af Meningsforskelle mellem Stater. I et saadant Tilfælde skal begge de stridende Parter afholde sig fra at stemme. Til alt Held blev det ikke nødvendigt for Russerne at iværksætte denne Trusel, som vilde have medført en Katastrofe for UNO's fortsatte Arbejde. Kort inden Sikkerhedsraadet traadte sammen Onsdag Aften den 6. Februar havde Stettinius, Bevin og Visjinski en privat Sammenkomst, hvor Sagerne, saa vidt man kan skønne, blev afgjort. De øvrige Nationer i UNO havde saaledes ingen direkte Andel i Kompromis'et og Sikkerhedsraadet som Helhed kan derfor heller ikke tage sig Æren af det. Og selvom man kan sige, at Overenskomsten i sig selv er et opmuntrende Bevis for, at de tre Stormagter har Respekt for den nye Organisation og af særlig Vilje ønsker, at den skal trives, maa man ogsaa spørge sig, om ikke denne Form for Løsninger, der intet ændrer ved de rent faktiske Forhold, som laa til Grund for Konflikten, ikke virker mere fremmende paa den gensidige Irritation end paa det fortsatte Samarbejde. De kan let skabe en Bitterhed, som vil stille sig hindrende i Vejen, naar den Dag kommer, da man skal naa til en virkelig Opgørelse.

Stridens Baggrund gælder nemlig hele Spørgsmaalet om Ruslands fremtidige Stilling ved Sortehavet og Middelhavet. Sidste Gang dette Punkt stod paa Dagsordenen under en international Konference var i Berlin i 1878, da Disraeli truede Gortchakoff med Krig. Men det var ganske vist ogsaa før, Flyvemaskinen og Atombomben blev opfundet.

8. Februar 46.

Ulf Ekman.

Hvornaar maatte han have sagt »Feltmadras«?

Ved Civilretten i Odense blev Entreprenør John Sørensen forleden dømt for at have karakteriseret to unge Søstre »Feltmadrasser«. I Dømmens Præmisser hedder det:

»Udtrykket »Feltmadras« er efter Rettens Skøn en Betegnelse, hvorved man har villet sigte en Person for at have levet i løsagtigt Forhold til tyske Soldater. Den Omstændighed, at de to unge Damer i stor Udstrækning er kommet sammen med en Østriger i tysk Officersuniform, der endog har overnattet i Hjemmet hos deres Forældre, har forstaaeligt nok virket anstødeligt og udfordrende paa Beboerne i Kvarteret, men ikke berettiget til *saa sent som den 11. August i Fjor* at anvende Udtrykket«. Hans Overskridelse af Ytringsfriheden betegnes som særlig grov og saarende ved en Lejlighed, hvor de to unge Damer var i Følge med en Bekendt.

Vi vil i den Anledning gerne høfligt forespørge Odense Civilret, om det er tilladt at kalde de to Søstre (og tilsvarende Individier) fhv. Feltmadrasser, og om de skal være alene, naar denne Glose benyttes?

Og hvornaar er Skæringsdagen for Lovligheden i Udtrykket »Feltmadras«?

Af et Houmark-Interview.

Chr. Houmark har i »Alten-Berlingske« interviewet Direktør Poschmann, den kgl. Skydebane:

— Hvordan gaar det med Baggaards-Børnene i den kongelige Skydebanes højfor-nemme og før saa tillukkede Have?

— Jo, det gaar godt, de har faaet den sidste Ende af Haven, og de generer saamænd ingen, de er søde, og de har Liv og glade Dage, gid Solen blot vilde skinne lidt mere paa dem, de har haft Graavejr nok, de Smaa ...

— Har Savnet af Ingredienser, af Trøfler og Kaviar og spansk Peber og meget, meget mere, har det sløvet vor tidligere saa smukke Sans for Bordets Glæder, eller har vi vænnet os til at resignere?

Hvem vandt hvilken Krig???

En Gallup-Undersøgelse blandt 1700 amerikanske Soldater i Tyskland — foretaget i Efteraaret, men først offentliggjort nu, gav bl. a. følgende Resultat:

- 51 % mente, at Hitler havde gjort Tyskland en Masse godt i Perioden 1933—39.
- 19 % syntes, at Tyskland var i sin gode Ret til at begynde Krigen.
- 30 % foretrak Tyskere for Englændere eller Franskmand.
- 12 % mente, at nogle Racer ganske naturligt var højere — eller laverestaaende end andre.
- 22 % syntes, at Tyskerne havde »gode Grunde« til at forfølge Jøderne. (Time).

Uforklarligt!

Hvorfor hedder Best og Pancke dog ikke Pest og Bancke?

FRIT DANMARKS HVIDBOG

Besættelæstiden i Dokumenter og Kommentarer

»... det er en Bog for den brede Offentlighed, nemlig et Tidsdokument, der vil blive opbevaret til sene Tider som et Minde om Besættelsen.«

»Flensborg Avis«.

»Som Haandbog vil Hvidbogen derfor have et berettiget Plads i Reolen, idet den vil kunne besvare mange af Tvivlsspørgsmaalene, der melder sig i de kommende Aar angaaende dette og hint under Besættelsen.«

»Fyns Stiftstidende«.

»... jeg synes, det er en daarlig Bog, som vi udmærket kunde have undværet.«

Folketingsmand *H. C. Hansen* i »Social-Demokraten.«

»... det er en simpel Borgerpligt at læse Hvidbogen og tage Stilling til de centrale Spørgsmaal, den omhandler.«

Professor *Rich. Ege* i »Frit Danmark«.

»Det er et meget indholdsrigt Værk af saglig dokumenterende Art.«

Redaktør *Einard Skov* i »Politiken«.

1. Bind er udkommet og kan faas i enhver Boghandel.
2. Bind er under Udarbejdelse.

Pris pr. Bind 7,50 Kr.

I Kommission hos

THANING & APPELS FORLAG